

ТРЕЋЕ ОДЕЉЕЊЕ

ПРЕДМЕТ РИЋИЋ И ДРУГИ против СРБИЈЕ

*(Представке бр. 53736/08, 53737/08, 14271/11, 17124/11,
24452/11 и 36515/11)*

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

1. јул 2014. године

*Ова пресуда ће постати правоснажна у околностима утврђеним чланом 44.
став 2. Конвенције. Она може бити предмет редаторских измена.*

У предмету Риђић и други против Србије,

Европски суд за људска права (Треће одељење), на заседању већа у саставу:

Josep Casadevall, *председник*,

Alvina Gyulumyan,

Dragoljub Popović,

Luis López Guerra,

Johannes Silvis,

Valeriu Grițco,

Iulia Antoanella Motoc, *судија*,

и Santiago Quesada, секретар *Section Registrar*,

После већања на затвореној седници 10. јуна 2014. године,

Доноси следећу пресуду, која је усвојена тог дана:

ПОСТУПАК

1. Предмет је формиран на основу шест посебних представки против Србије које су Суду поднете према члану 34. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: „Конвенција“).

2. Сви подносиоци представки су били српски држављани. Додатни лични подаци, датуми подношења њихових притужби Суду, и информације у вези са њиховим правним заступником изнете су у Анексу ове пресуде.

3. Владу Србије (у даљем тексту: „Влада“) је првобитно заступао њен бивши заступник, господин С. Царић, а касније њен садашњи заступник, госпођа В. Родић.

4. Подносиоци представки притуживали су се према члану 6. став 1. Конвенције, због дужине извршног поступка у питању, истовремено тврдећи да уставна жалба не би била делотворно домаће правно средство у посебним околностима њихових предмета.

5. Представке су 6. маја 2013. године достављене Влади. Суд је 1. фебруара 2014. године променио састав Одељења (Правило 25 став 1.). Овај предмет је стога додељен Трећем одељењу у новом саставу (Правило 52 став 1.).

ЧИЊЕНИЦЕ

I. ОКОЛНОСТИ ПРЕДМЕТА

6. Чињенице, како су их странке изнеле, могу се сумирати на следећи начин.

A. Увод

7. Сви подносиоци представки били су запослени у предузећу „Рудник бакра Мајданпек“, предузећу за производњу бакра из Мајданпека („дужник“).

8. У периоду од 2001. године до 2005. године сви они су покренули посебне парничне поступке против дужника, тражећи материјално обештећење по разним основима.

Б. У односу на првог подносиоца представке (господин Илија Риђић, представка број 53736/08)

9. Општински суд из Мајданпека је 10. јуна 2002. године пресудио у корист првог подносиоца представке и наложио дужнику да му исплати:

(а) неисплаћене зараде од 31. маја 1998. године до 20. јула 2001. године, заједно са законском каматом;

(б) доприносе за пензијско, инвалидско, здравствено осигурање и друге доприносе за исти период; и

(в) његове судске трошкове.

10. Пресуда је постала правоснажна 2. октобра 2002. године.

11. Пошто је примио само износе наведене под (б) у горњем тексту, први подносилац представке је 17. децембра 2002. године поднео предлог за извршење горе наведене пресуде пред Општинским судом у Мајданпеку.

12. Суд је 10. јануара 2003. године усвојио предлог првог подносиоца представке и донео решење о извршењу. Исти суд је 21. јануара 2004. године донео додатно решење у истом смислу.

13. Извршни поступак је прекинут 18. јануара 2006. године.

14. У мају 2011. године, после враћања на посао, првом подносиоцу представке су исплаћени сви износи досуђени у његову корист.

Б. У односу на другог подносиоца представке (господин Слободан Србу, представка број 53737/08)

15. Општински суд у Мајданпеку је 25. априла 2002. године пресудио у корист другог подносиоца представке и наложио дужнику да му исплати:

(а) неисплаћене зараде од 1. новембра 1999. године до 1. августа 2000. године, заједно са законском каматом;

(б) доприносе за пензијско, инвалидско, здравствено осигурање и друге доприносе за исти период; и

(в) његове судске трошкове.

16. Пресуда је постала правоснажна 19. јуна 2002. године.

17. Пошто је примио само износе наведене под (б) у горњем тексту, други подносилац представке је 17. децембра 2002. године поднео предлог за извршење горе наведене пресуде пред Општинским судом у Мајданпеку.

18. Суд је 10. јануара 2003. године усвојио предлог другог подносиоца представке и донео решење о извршењу.

19. Извршни поступак је прекинут 18. јануара 2006. године.

20. У јулу 2011. године, после враћања на посао, другом подносиоцу представке су исплаћени сви износи досуђени у његову корист.

В. У односу на трећег подносиоца представке (господин Милан Митић, представка број 14271/11)

21. Дана 8. фебруара 2001. године и 7. фебруара 2002. године, при чему је овом другом датуму претходило кратко поновно понављање поступка, Општински суд у Мајданпеку је пресудио у корист трећег подносиоца представке и наложио дужнику да му исплати неисплаћене зараде за период од 1. априла 1998. године до 28. фебруара 2000. године, заједно са законском каматом, као и судске трошкове.

22. Ове пресуде су постале правоснажне до 12. априла 2002. године.

23. Неодређених датума, трећи подносилац представке је поднео посебне предлоге за извршење горе наведених пресуда пред Општинском судом у Мајданпеку.

24. Суд је 19. јуна 2001. године, односно 13. новембра 2003. године, усвојио предлоге трећег подносиоца представке и донео решења о извршењу.

25. Извршни поступак је прекинут 20. фебруара 2006. године.

26. У мају 2011. године, после враћања на посао, трећем подносиоцу представке су исплаћени сви износи досуђени у његову корист.

Г. У односу на четвртог подносиоца представке (господин Бора Лазаревић, представка број 17124/11)

27. Општински суд у Мајданпеку је 23. октобра 2001. године је пресудио у корист четвртог подносиоца представке и наложио дужнику да му исплати неисплаћене зараде за период од 1. децембра 1998. године до 31. децембра 1999. године, заједно са законском каматом, као и судске трошкове.

28. Ова пресуда је постала правоснажна до 22. новембра 2001. године.

29. Четврти подносилац представке је 27. фебруара 2002. године поднео предлог за извршење горе наведене пресуде пред Општинским судом у Мајданпеку.

30. Суд је истог дана усвојио предлог четвртог подносиоца представке и донео решење о извршењу.

31. Извршни поступак је прекинут 20. фебруара 2006. године.

32. У мају 2011. године, после враћања на посао, четвртог подносиоцу представке су исплаћени сви износи досуђени у његову корист.

Д. У односу на петог подносиоца представке (господин Милорад Антонојевић, представка број 24452/11)

33. Општински суд у Мајданпеку је 11. септембра 2002. године пресудио у корист петог подносиоца представке и наложио дужнику да му исплати неисплаћене зараде за период од 19. децембра 1997. године до 28 марта 2002. године, заједно са законском каматом, као и његове судске трошкове.

34. Ова пресуда је постала правоснажна до 24. октобра 2002. године.

35. Пети подносилац представке је 30. октобра 2002. године поднео предлог за извршење горе наведене пресуде пред Општинским судом у Мајданпеку.

36. Суд је 1. новембра 2002. године усвојио предлог петог подносиоца представке и донео решење о извршењу.

37. Током 2003. године и 2004. године, дужник је исплатио део потраживања петог подносиоца представке.

38. Извршни поступак је прекинут 3. фебруара 2006. године.

39. У јуну 2011. године, после враћања на посао, петом подносиоцу представке су исплаћени сви износи досуђени у његову корист.

Ђ. У односу на шестог подносиоца представке (господин Горан Побрић, представка број 36515/11)

40. Општински суд у Мајданпеку је 7. децембра 2005. године пресудио у корист шестог подносиоца представке и наложио дужнику да му исплати накнаду за нематеријалну штету претрпљену због повреде на раду, заједно са законском каматом, и његове судске трошкове.

41. До 31. марта 2006. године ова пресуда је постала правоснажна.

42. Шести подносилац представке је 1. јуна 2006. године поднео предлог за извршење горе наведене пресуде пред Општинским судом у Мајданпеку.

43. Суд је 14. јуна 2006. године усвојио предлог шестог подносиоца представке и донео решење о извршењу.

44. Извршни поступак је прекинут 30. августа 2006. године.

45. У мају 2011. године, после враћања на посао, шестом подносиоцу представке су исплаћени сви износи досуђени у његову корист.

Е. Остале релевантне чињенице у односу на све подносиоце представке

46. Ниједан подносилац представки није поднео жалбу Уставном суду, ради накнаде нематеријалне штете претрпљене због дужине извршног поступка у питању.

И. Статус дужника

47. Изгледа да је дужник од априла 2014. године предузеће са претежно државним или друштвеним капиталом и да је и даље у поступку реструктурирања.

II. РЕЛЕВАНТНО ДОМАЋЕ ПРАВО И ПРАКСА

А. Устав Републике Србије (објављен у „Службеном листу Републике Србије“ – Сл. лист РС – број 98/06)

48. Члан 18. прописује, између осталог, да се „[љ]удска ... права зајемчена Уставом оставрују непосредно”. Одредбе о „људским ... правима тумаче се ... у складу са важећим међународним стандардима ... као и праксом међународних институција које врше андзор њиховог спровођења.“

49. Члан 32. став 1. прописује, између осталог, право на суђење у разумном року у парничном контексту.

50. Члан 170. прописује да се „уставна жалба може поднети против појединачних одлука или радњи државних тела или организација које спроводе поверена јавна овлашћења којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене уставом, ако су други правни лекови за њихову заштиту већ исцрпљени или нису прописани.“

51. Устав је ступио на снагу 8. новембра 2006. године.

Б. Закон о Уставном суду (објављен у „Сл. листу РС“, бр. 109/07, 99/11 и 18/13)

52. Релевантне одредбе овог Закона гласе како следи:

Члан 82. став 2.

„Уставна жалба може се изјавити и ако нису исцрпљена правна средства, у случају када је подносиоцу жалбе повређено право на суђење у разумном року.“

Члан 84. став 1.

„Уставна жалба се може изјавити у року од 30 дана од дана достављања појединачног акта, односно од дана предузимања радње ...[у питању]...“

В. Пракса Уставног суда

53. Уставни суд је уобичајено досуђивао накнаду нематеријалне штете коју су претрпели подносиоци уставних жалби којима је било повређено право на суђење у разумном року, укључујући и случајеве у којима су спорни парнични поступци покренути пре ступања на снагу Устава из 2006. године, али су настављени после тога (видети став 51. у горњем тексту). Он је такође узео у обзир дужину спорних поступака пре и после овог датума (видети, међу многим другим одлукама, Уж. бр. 391/08, 143/09, 1387/09, 5466/10, 1063/12, 5660/12 од 9. априла 2009. године, 17. марта 2010. године, 17. фебруара 2011. године, 20. децембра 2012. године, 30. маја 2012. године и 7. фебруара 2013. године).

54. У једном броју других предмета, који нису у вези са притужбама на дужину поступка, Уставни суд је одбацио уставне жалбе на пресуде/одлуке донете пре ступања на снагу Устава из 2006. године као некомпатибилне *ratione temporis* (видети, на пример, Уж. бр. 136/07, 127/08 и 190/07 од 15. маја 2008. године, 12. јуна 2008 . године и 15. маја 2008. године, као и Уж. бр. 157/07, 72/07 и 218/07 од 12. јуна 2008. године).

Г. Правно схватање Врховног касационог суда од 24. фебруара 2011. године са образложењем од 25. марта 2011. године

55. У свом правном схватању Врховни касациони суд је утврдио да се извршни поступак због исплате материјалних потраживања из радног односа, која су утврђена правоснажним судским пресудама, не може обуставити чак ни када је дужник у поступку реструктурирања као део процеса приватизације. С тим у вези он се, између осталог, позвао на члан 18. Устава и ранију судску праксу самог Суда о овим питањима (видети став 48. у горњем тексту; видети такође *Р. Качапор и друге подносиоце представке против Србије*, бр. 2269/06, 3041/06, 3042/06, 3043/06, 3045/06 и 3046/06, 15. јануар 2008 . године; *Црнишанин и друге подносиоце представке против Србије*, бр. 35835/05, 43548/05, 43569/05 и 36986/06, 13. јануар 2009. године; и *Влаховић против Србије*, број 42619/04, 16. децембар 2008. године).

ПРАВО

I. СПАЈАЊЕ ПРЕДСТАВКИ

56. Суд сматра да, у складу са Правилем 42 став 1. Пословника Суда, представке треба спојити, с обзиром на сличну чињеничну и правну основу.

II. НАВОДНЕ ПОВРЕДЕ ЧЛАНА 6. СТАВА 1. КОНВЕНЦИЈЕ

57. Подносиоци представки притуживали су се, према члану 6. став 1. Конвенције, због дужине извршног поступка у њиховим предметима.

58. Члан 6. став 1, у релевантном делу гласи, како следи:

„Свако, током одлучивања о његовим грађанским правима и обавезама ..., има право на ... расправу у разумном року пред ... судом...“

A. Допуштеност

1. Поднесци странака

59. Влада је изнела да су подносиоци представки пропустили да траже обештећење пред Уставним судом. Њихове притужбе би, према томе, требало одбацити због неисцрпености домаћих правних лекова. Влада се конкретно позвала на пресуду *Винчић*, као и на одлуке *Маринковић* и *Милуновић и Чекрлић*, у овом контексту (*Винчић и други против Србије*, број 44698/06 и остале, 1. децембар 2009. године; *Милуновић и Чекрлић против Србије* (одлука), бр. 3716/09 и 38051/09, 17. мај 2011. године; и *Маринковић против Србије* (одлука) број 5353/11, 29. јануар 2013. године).

60. Влада је даље приметила да иако се питање исцрпености домаћих правних лекова уобичајено утврђује у односу на датум када су представке поднете, у посебним околностима датог предмета изузећа се могу оправдати (видети, на пример, *Baumann против Француске*, број 33592/96, став 47, ЕЦХР 2001-V (изводи); *Brusco против Италије*, (одлука), број 69789/01, ЕЦХР 2001-IX; и *Nogolica против Хрватске* (одлука), број 77784/01, 5. септембар 2002. године; видети такође *Маринковић*, цитиран у горњем тексту, у којима је, према ставу Владе, Суд утврдио да, у контексту друштвених предузећа, уставну жалбу треба сматрати делотворним домаћим правним леком почев од 22. јуна 2012. године).

61. Најзад, Влада је подсетила да Уставни суд доследно досуђује обештећење за нематеријалну штету претрпљену због кршења права подносилаца жалби на суђење у разумном року, укључујући и предмете у којима је спорни парнични поступак био покренут пре ступања на снагу новог Устава, али су се наставили после тога. У таквим случајевима Уставни суд је такође узео у обзир дужину поступка пре и после наведеног датума (видети став 53. у горњем тексту).

62. Подносиоци представки су остали при ставу да се уставна жалба не може сматрати делотворном у смислу члана 35. став 1. Конвенције у веома специфичним околностима њихових предмета. Уставни суд посебно није био спреман да се бави притужбама у вези са пресудама и/или одлукама донетим пре 8. новембра 2006. године, што је датум када је нови Устав ступио на снагу (видети став 54. у горњем тексту). Такође, први, други, трећи и шести подносилац представки изнели су да су, чак и ако би се уставна жалба могла сматрати делотворним правним леком у односу на друштвена предузећа почев од 22. јуна 2012. године, представке које су довеле до конкретног предмета поднете пре тог датума (видети *Маринковић*, цитиран у горњем тексту).

2. Релевантна начела

63. Суд подсећа да се он, према члану 35. став 1. Конвенције, може бавити неком представком само пошто су исцрпени сви домаћи правни лекови. Сврха члана 35. је да се државама уговорницама пружи прилика да спрече или исправе повреде које су наводно починиле пре него што се притужбе доставе Суду (видети, на пример, *Mifsud protiv Француске* (одлука) [ВВ], број 57220/00, став 15, ЕЦХР 2002-VIII).

64. Обавеза исцрпености домаћих правних лекова, према томе, захтева од подносиоца представке да нормално користи правне лекове који су делотворни, довољни и доступни у односу на повреду његових права према Конвенцији. У домаћем поступку не мора се изричито позивати на повреду права према Конвенцији уколико је притужба поднета бар прећутно (видети *Castells protiv Шпаније*, 23. април 1992. године, став 32, серија А број 236; и *Akdivar и други против Турске*, 16. септембар 1996. године, став 66, *Извештаји о пресудама и одлукама* 1996-IV). Подносиоци представки морају, међутим, поштовати важећа правила и поступке према домаћем праву, а ако то не учине њихова представка вероватно неће испуњавати услов према члану 35. став 1. (видети, на пример, *Cardot против Француске*, 19. март 1991. године, став 34., серија А број 200; и *Akdivar*, цитиран у горњем тексту, став 66.).

65. Да би било делотворно, правно средство мора бити у стању да непосредно исправи спорну ситуацију и мора понудити разумне изгледе за успех (видети *Balogh против Мађарске*, број 47940/99, став 30, 20. јул 2004. године; и *Sejdovic против Италије* [ВВ], број 56581/00, став 46, ЕЦХР 2006-II). Суд је такође често истицао потребу да се правило исцрпености примењује са одређеним степеном флексибилности и без претераног формализма (видети *Ringeisen против Аустрије*, 16. јул 1971. године, став 89, серија А број 13; и *Akdivar*, цитиран у горњем тексту, став 69.).

66. У смислу терета доказивања, на Влади је која тврди да нису исцрпена домаћа правна средства да задовољи Суд да је делотворно правно средство било доступно и у теорији и у пракси у релевантном тренутку (видети, између осталог, *Vernillo против Француске*, пресуда од 20. фебруара 1991. године, став 27, серија А број 198, и *Dalia против Француске*, пресуда од 19. фебруара 1998. године, став 38, *Извештаји* 1998-I).

Пошто се овај доказ терета задовољи на подносиоцу представке је да утврди да је правно средство које је Влада понудила заправо исцрпено или да је из неког разлога неодговарајуће и неделотворно у посебним околностима предмета и да су постојале посебне околности које су га ослобађале тог захтева (видети *Dankevich против Украјине*, број 40679/98, став 107, 29. април 2003. године; и *Akdivar*, цитиран у горњем тексту, став 68.).

67. Питање исцрпености домаћих правних лекова обично се утврђује позивањем на датум када је представка поднета Суду (видети *Baumann*, цитиран у горњем тексту, став 47.). Ово правило, међутим, подлеже изузетцима који се могу оправдати посебним околностима сваког предмета (видети, на пример, *Nogolica*, цитиран у горњем тексту; и *Pikić против Хрватске*, број 16552/02, ст. 30-33, 18. јануар 2005. године).

3. Оцена Суда

68. У предмету Винчић Суд је утврдио да „би уставну жалбу требало, у начелу, сматрати делотворним домаћим правним средством у оквиру значења члана 35. став 1. Конвенције у односу на све представке поднете [против Србије] од 7. августа 2008. године” (*Винчић и други*, цитиран у горњем тексту, став 51.). Ово уопштено обухвата и притужбе због дужине /неизвршења, у вези са чим је Уставни суд уобичајено досуђивао обештећење за претрпелу нематеријалну штету (видети, међу многим другим одлукама, Уж. бр. 391/08, 143/09, 1387/09, 5466/10, 1063/12, 5660/12 од 9. априла 2009. године, 17. марта 2010. године, 17. фебруара 2011. године, 20. децембра 2012. године, 30. маја 2012. године и 7. фебруара 2013. године; видети такође *Видаковић против Србије* (одлука), број 16231/07, 24. мај 2011. године).

69. У предмету *Милуновић и Чекрлић*, Суд је, међутим, нашао да се уставна жалба „не може сматрати делотворном“ у вези са неизвршењем пресуда донетих у односу на друштвена/државна предузећа¹ пошто би у предметима ове врсте “свеобухватно уставно обештећење, поред утврђивања повреде где је то оправдано, требало да обухвати и накнаду претрпелене материјалне и нематеријалне штете” (*Милуновић и Чекрлић*, цитиран у горњем тексту). Суд је објаснио да је неколико пута Уставни суд само утврдио повреду и досудио обештећење за претрпелу нематеријалну штету, али није наложио држави да подносиоцу жалбе исплати материјалну штету, тј. наведене износе досуђене правоснажним пресудама у питању (*ibid.*; прву од ових одлука Уставни суд је донео 16. јула 2009. године).

70. У предмету *Маринковић*, после тога, Суд је био мишљења да се уставна жалба и даље не може сматрати делотворном у предметима у којима је реч о обавези Тужене државе за неизвршење пресуда донетих против друштвених/државних предузећа „у поступку реструктурирања“. Међутим, у вези са таквим предузећима у стејачном

¹ Подразумева се да се позивање на државна предузећа у овом контексту односи само на предузећа која су првобитно била друштвена предузећа, али где је касније дошло до промене структуре њиховог капитала, што је за резултат имало преовлађујући државни и друштвени капитал (видети *Рашковић и Милуновић против Србије*, бр. 1789/07 и 28058/07, став 71, 31. мај 2011. године).

поступку и/или онима која су престала да постоје, Суд је закључио да би „уставну жалбу требало у начелу сматрати делотворним домаћим правним леком“ у односу на „све представке поднете од 22. јуна 2012. године надаље“ (*Маринковић*, цитиран у горњем тексту). Суд је објаснио да је у претходном контексту Уставни суд и даље само био спреман да подносиоцима жалбе досуђује обештећење за претрпљену нематеријалну штету, али да се у другом контексту његова пракса развила, што значи да је подносиоцима уставних жалби досуђивана накнада за претрпљену и материјалну и нематеријалну штету (*ibid.*).

71. Најзад, у предмету *Феризовић*, из новије праксе, утврђено је да је Уставни суд коначно „у потпуности ускладио“ свој приступ неизвршењу пресуда донетих против друштвених/државних предузећа у *реструктурирању* са релевантном судском праксом Суда (видети *Феризовић против Србије* (одлука), број 65713/13, 26. новембар 2013. године; видети такође став 69. у горњем тексту). Уставну жалбу, према томе, треба такође сматрати делотворним домаћим правним леком у односу на ту последњу преосталу категорију предмета почев од 4. октобра 2013. године (*ibid.*).

72. С обзиром на горе наведено и у контексту конкретног предмета, Суд примећује да су, са једне стране, пошто су правоснажне пресуде у питању биле извршене у међувремену, подносиоци представке могли добити накнаду пред Уставним судом за сву претрпљену нематеријалну штету (видети став 53. у горњем тексту). Са друге стране, међутим, било би несразмерно да се од подносилаца представки тражи да се обрате Уставном суду за обештећење после више од три, односно пет година, пошто су већ поднели представке Суду (видети, уз одговарајуће измене, *Цветковић против Србије*, број 17271/04, став 41, 10. јун 2008. године; и *Pikić*, цитиран у горњем тексту). Дакле, ако би они сада били одбијени због неисцрпености, подносиоци представке више не би могли да поднесу уставне жалбе због рока утврђеног чланом 84. став 1. Закона о Уставном суду, који би истекао 30 дана после извршења сваке пресуде донете у корист подносилаца представке (видети став 52. у горњем тексту; упоредити и упоредити по супротности са пресудама *Nogolica* и *Brusco*, обе цитиране у горњем тексту, где није постајала таква препрека).

73. Ту је и питање предвидљивости. Конкретно, као што је примећено у горњем тексту, у предмету *Милуновић* и *Чекрлић* Суд је навео да када је реч о друштвеним/државним предузећима “свеобухватно уставно обештећење, поред утврђивања повреде где је то оправдано, требало би да обухвати накнаду и претрпљене материјалне и нематеријалне штете”. Наравно, за разлику од предметног случаја, то се односило на ситуацију где још није исплаћена никаква накнада, али у овој одлуци не постоји ни очигледан наговештај, или у предмету *Маринковић*, након тога, у смислу да би подносиоци жалбе чије су пресуде у међувремену извршене требало накнадно да се обрате Уставном суду за обештећење за претрпљену нематеријалну штету (*Милуновић* и *Чекрлић*, и *Маринковић*, све цитиране у горњем тексту). Само је у недавном предмету *Феризовић* Суд недвосмислено утврдио да

би уставну жалбу требало сматрати делотворним правним леком у односу на сва друштвена/државна предузећа почев од 4. октобра 2013. године, укључујући и предузећа као што је дужниково у овом предмету (тј. предузеће у реструктурирању; видети *Ferizović*, цитиран у горњем тексту).

74. С обзиром на горе наведено, Суд одбацује примедбу Владе у вези са неисцрпеношћу домаћих правних лекова. Подразумева се, међутим, да ће све представке као што је представка подносиоца представки поднете Суду почев од 4. октобра 2013. године, морати да се одбаце због неисцрпености уколико пре тога није било одговарајућег покушаја да се оствари уставно обештећење. Притужбе подносиоца представки нису такође очигледно неосноване, у смислу члана 35. став 3 (а) Конвенције, нити су недопуштене по неком другом основу. Оне се, према томе, морају прогласити допуштеним.

Б. Основаност

75. Подносиоци представки су поново потврдили своје притужбе, при чему Влада није дала коментар.

76. Суд подсећа да се извршење пресуде коју је суд донео мора сматрати саставним делом „суђења“ у смислу члана 6. (видети *Hornsby против Грчке*, пресуда од 19. марта 1997. године, *Извештаји о пресудама и одлукама* 1997-II, стр. 510, став 40.). Закашњење у извршењу пресуде може се оправдати посебним околностима. Оно, међутим, не сме бити такво да угрожава суштину права заштићеног према члану 6. став 1. (видети *Immobiliare Saffi против Италије* [BB], број 22774/93, став 74, ЕЦХР 1999-V).

77. Суд је такође већ утврдио да је Тужена држава одговорна за дугове предузећа са претежно друштвеним/државним капиталом, због чега се ни недостатак сопствених средстава ни немаштина дужника не могу наводити као ваљан изговор за претерана закашњења у овом конкретном контексту извршења (видети, међу многим другим ауторитетима, *Р. Качапор и други*, цитиран у горњем тексту, став 114; и *Црнишанин и други*, цитиран у горњем тексту, став 124.).

78. С обзиром на горе наведено и ако се вратимо на овај предмет, Суд примећује да српске власти нису изнеле ниједан разлог за пропуст да предузму све неопходне мере како би извршили пресуде у питању у периоду од 3. марта 2004. године до 1. јуна 2006. године, а то су датуми ступања Конвенције на снагу у односу на Србију и покретања извршног поступка у вези са шестим подносиоцем представке, и маја, јуна и јула 2011. године, када су подносиоцима представки коначно исплаћени пуни износи досуђени у њихову корист (видети, уз одговарајуће измене, *Влаховић*, цитиран у горњем тексту, ст. 77 (i), 78. и 87, где је правоснажна пресуда донета против друштвеног предузећа извршена после закашњења од три године). Даље се подразумева да, као што је истакао Врховни касациони суд, извршне поступке за исплату свих новчаних потраживања из радног

односа не би требало прекидати чак и када је дужник у поступку реструктурирања као дела процеса приватизације (видети став 55. у горњем тексту).

79. Према томе, подносиоци представки су претрпели повреду својих права зајемчених чланом 6. став 1. Конвенције.

III. ПРИМЕНА ЧЛАНА 41. КОНВЕНЦИЈЕ

80. Члан 41. Конвенције прописује:

„Када Суд утврди прекршај Конвенције или протокола уз њу, а унутрашње право Високе стране уговорнице у питању омогућава само делимичну одштету, Суд ће, ако је то потребно, пружити правично задовољење оштећеној странци.“

A. Штета, трошкови

81. Сваки подносилац представке тражио је накнаду у износу од 5.000 евра (ЕУР) на име пропуста Тужене државе да на време изврши пресуде у питању. Први, други, трећи и шести подносилац представки такође су тражили по ЕУР 782 за трошкове настале пред Судом.

82. Влада је оспорила ове захтеве. Она је додатно тврдила да су, у сваком случају, захтеви четвртог и петог подносиоца представке закаснили.

83. У вези са овим другим питањем, примећено је да је Суд 14. августа 2013. године примио писане захтеве за правично задовољење четвртог и петог подносиоца представке од 9. августа 2013. године, сасвим пре рока који је био до 2. септембра 2013. године.

84. С обзиром на судску праксу (видети *Стошић против Србије*, број 64931/10, ст. 66. и 67, 1. октобар 2013. године), Суд сматра да је оправдано и правично да се сваком подносиоцу представке досуди по ЕУР 2.000, који износ треба да покрије сву нематеријалну штету као и трошкове.

B. Затезна камата

85. Суд сматра да је примерено да затезна камата буде заснована на најнижој каматној стопи Европске централе банке уз додатак од три процентна поена.

ИЗ ТИХ РАЗЛОГА, СУД ЈЕДНОГЛАСНО,

1. *Одлучује* да представке здружи;
2. *Проглашава* представке допуштеним;
3. *Утврђује* да је дошло до повреде члана 6. става 1 . Конвенције;

4. *Утврђује*

(а) да Тужена држава треба да сваком подносиоцу представке исплати, у року од три месеца од датума када ова пресуда постане правоснажна у складу с чланом 44. став 2. Конвенције, по 2.000 евра (две хиљаде евра) на име нематеријалне штете, трошкова, плус порез који се може наплатити на овај износ, које треба претворити у валуту Тужене државе по курсу важећем на дан исплате;

(б) да по истеку горе наведена три месеца до исплате, треба платити обичну камату на горе наведени износ по стопи која је једнака најнижој каматној стопи Европске централе банке уз додатак од три процентна поена;

5. *Одбија* преостали део захтева подносилаца представке за правично задовољење.

Састављено на енглеском, и достављено у писаној форми дана 1. јула 2014. године, према Правилу 77 ст. 2. и 3. Пословника Суда.

Santiago Quesada
Секретар

Josep Casadevall
Председник

ДОДАТАК

Број	Број представке	Поднета	Датум и место рођења подносиоца представке	Заступник
1.	53736/08	30/10/2008	Илија РИЋИЋ 14/11/1962 Жагубица	Миомир РАЛЕВИЋ
2.	53737/08	30/10/2008	Слободан СРБУ 27/03/1957 Мајданпек	Миомир РАЛЕВИЋ
3.	14271/11	04/02/2011	Милан МИТИЋ 27/07/1962 Горњи Вртош	Миомир РАЛЕВИЋ
4.	17124/11	08/02/2011	Бора ЛАЗАРЕВИЋ 26/05/1945 Мајданпек	Миомир РАЛЕВИЋ

Број	Број представке	Поднета	Датум и место рођења подносиоца представке	Заступник
5.	24452/11	08/03/2011	Милорад АНТОНИЈЕВИЋ 24/03/1951 Доњи Милановац	Милорад БОЈЧЕВИЋ
6.	36515/11	14/04/2011	Горан ПОБРИЋ 26/04/1977 Мајданпек	Миомир РАЛЕВИЋ